

Memòria de les activitats de la Societat Catalana d'Estudis Numismàtics durant l'any 2007

Es detallen a continuació les activitats dutes a terme per la SCEN al llarg de l'any 2007. L'Assemblea General Ordinària anual fou convocada el dia 22 de maig a la sala Prat de la Riba de l'IEC.

EDICIONS

Projectes i finançament

El 22 de maig, la Junta Directiva de la SCEN aprovà tirar endavant un pla per a fer fabricar una medalla commemorativa del centenari de l'Institut d'Estudis Catalans, atès que el programa d'activitats del Centenari no preveia cap acció semblant. S'acordà encarregar l'obra a l'escultor Josep Maria Subirachs. L'Institut decidí de distribuir aquesta medalla a tots els seus membres i els presidents de societats i encomanà el fons necessari, que fou distribuït a finals d'any.

A mitjan 2007, la SCEN va obtenir un acord amb Jaume Boada, autor del llibre *Les monedes de 30 sous mallorquins de 1821* editat pel Grup Filatèlic i de Col·leccionisme de Palma, per tal de participar en l'edició i presentar i difondre l'obra. L'Institut atorgà a la SCEN un ajut extraordinari, dels fons específics de la commemoració del centenari, per al finançament d'aquesta obra.

Al llarg del 2007 es va continuar la preparació de futures edicions: una nova versió del *Corpus de moneda ibèrica* de Leandre Villaronga i Pere Pau Ripollès; i també *Les monedes de Vespasià de la Tarraconensis (69-71 dC)*, a cura d'Ian Carradice, de la Universitat de Glasgow, i de Jaume Benages i Xavier Sanahuja,

de la SCEN. També es féu el seguiment i assessorament des de la nostra especialitat de les darreres fases d'elaboració de l'obra de la historiadora de l'art Maria Eugènia Ripoll, *La seca o casa de la moneda de Barcelona*, de cara a la seva publicació per la SCEN l'any vinent. Per la seva banda, Miquel Crusafont ha realitzat treballs preliminars de cara al seu *Catàleg general de la moneda catalana*, que es preveu publicar el 2009.

Presentacions

El 19 de maig fou presentat a Palma de Mallorca el llibre de Jaume Boada, dins els actes d'Exfilna, organitzat pel Grup Filatèlic i de Col·leccionisme de Palma.

El 22 de maig de 2007 es presentà la revista *Acta Numismàtica* 36 conjuntament amb el llibre *Les emissions monetàries oficials de la Guerra Civil (1936-1939). I: Andorra, Illes Balears, Catalunya (Generalitat i locals)*, d'Antoni Turró i Martínez, publicat per la SCEN i distribuït per la Secció Numismàtica del Cercle Filatèlic i Numismàtic de Barcelona, que junt amb el Sr. Jaume Benages han donat suport financer a l'obra. La presentació es dugué a terme a l'Institut d'Estudis Catalans i anà a càrrec del Dr. Santiago Sobrequés (Museu d'Història de Catalunya).

El 14 de novembre es presentà l'obra *Les monedes de 30 sous mallorquins de 1821*, de Jaume Boada Salom, editada pel Grup Filatèlic i de Col·leccionisme de Palma amb la col·laboració de la SCEN. La presentació fou encarregada al Dr. Gaspar Feliu, membre de l'IEC. L'anàlisi del Dr. Feliu, molt documentada i amb aportacions històriques de gran interès, apareix ara publicada a *Acta Numismàtica* 38. En el mateix acte, la SCEN presentà la medalla commemorativa del centenari de l'Institut d'Estudis Catalans, realitzada per l'escultor Josep Maria Subirachs. La presentació de l'única medalla oficial commemorativa d'aquest esdeveniment anà a càrrec de Miquel Crusafont i fou presidida per Antoni Riera, vicepresident de l'IEC. Es van encunyar tres-centes cinquanta medalles de coure entre les de l'Institut i les que la SCEN reservà per als seus socis i vuit d'argent que es fabricaren només sobre encàrrec previ. Ja a primers de l'any següent, M. Crusafont féu una glosa d'aquesta medalla i de la significació de l'instrument medallístic en el ple de l'Institut d'Estudis Catalans.

El 18 de desembre fou presentada la darrera monografia de Jaume Benages i Olivé, *Corpus de les monedes visigodes de Tarragona*, editada per la SCEN amb la col·laboració del Museu Nacional Arqueològic de Tarragona i de l'Ajuntament de Tarragona. Francesc Tarrats Bou, director del MNAT, en féu la presentació.

En l'any del centenari, la SCEN ha pogut realitzar, doncs, la totalitat del seu

programa que, com sempre en aquesta darrera etapa, era dedicat a la impulsió de publicacions. L'espai destinat a commemorar el centenari es va iniciar el setembre del 2006 i es va cloure a finals del 2007. En el transcurs d'aquest temps, la SCEN ha editat dos volums de la col·lecció *Història monetària catalana*, el mencionat d'A. Turró i el de M. Crusafont titulat *Medalles commemoratives dels Països Catalans*, que es presentà el desembre del 2006, a més de l'important volum de Jaume Benages sobre la moneda visigoda, ja esmentat, la monografia de Jaume Boada, també mencionada, i finalment el volum de l'any d'*Acta Numismàtica*. Cinc volums, doncs, en poc més d'un any, cosa que demostra la capacitat de producció estudiantosa que té la nostra societat.

BANC DE DADES

El programa de recerca del banc de dades de monedes catalanes continuà durant tot el curs 2006-2007, arribant així al tercer i darrer any previst en el primer pla de dotació aprovat per l'IEC. En aquest darrer tram s'introduïren les sèries tardanes de la plata emporitana de l'arxiu Villaronga que havia servit de base a la seva sèrie de cinc monografies sobre el tema. De cara als propers tres anys, la SCEN ha proposat un ambiciós programa per a realitzar les fitxes que serviran de base al *Catàleg general de la moneda catalana amb cronologia segles v aC-xx dC*, que partirien dels arxius Villaronga i Crusafont i que restarien, així, a l'IEC per a us dels investigadors. El programa preveu, també l'edició de l'obra el 2009 i el completat de les fitxes de cara als consultors el 2010.

CONFERÈNCIES I DIFUSIÓ

Durant el mes d'abril, la Societat Catalana d'Estudis Jurídics (IEC) encarregà a Xavier Sanahuja la redacció de veus numismàtiques per al *Diccionari jurídic* que està en curs d'el·laboració.

El 19 d'abril, amb motiu de la presentació a Palma de Mallorca del llibre de Jaume Boada, M. Crusafont hi pronuncià una conferència sobre *Les novetats en la moneda mallorquina després de Campaner*.

El 24 d'abril es féu la difusió a l'IEC de la nova edició del *Diccionari de la Llengua Catalana*, en el qual han participat M. Crusafont i Anna M. Balaguer, pel que fa als termes relacionats amb la numismàtica.

El 18 de maig el president de la SCEN féu a la reunió ordinària de la Secció Històrico-Arqueològica una exposició sobre les activitats de la SCEN i el programa *Banc de dades de monedes catalanes*.

El 22 de maig de 2007, la Junta Directiva acordà sol·licitar als administradors

de la pàgina web de l'IEC fer-hi constar els índexs d'*Acta Numismàtica*, per tal de facilitar la difusió de la revista.

El mes de juny del 2007 la revista *Sapiens* publicà un article dedicat a la història de la moneda catalana, signat per la periodista Núria Barba, que comptà amb l'assessorament bibliogràfic de la SCEN.

El Sr. Emilio Paoletti, de l'Argentina, féu donació a la biblioteca de la SCEN de la seva obra titulada *8 Reales Cobs of Potosi*, d'edició.

Al llarg de l'any 2007, la SCEN va impulsar la proposta de creació d'un Museu d'Història de la Moneda Catalana aprofitant les deliberacions sobre el futur de l'edifici de l'antiga seca de Barcelona, situat al carrer Flassaders. L'edifici, després de molts anys en mans privades, és ara propietat de l'Ajuntament de Barcelona, que no té clar quin destí li pot donar. El mes de febrer, L. Villaronga obrí el debat públic sobre la qüestió amb un escrit al diari *Avui*. D'altra banda, la iniciativa fou ben rebuda per l'IEC, que també inicià gestions encaminades a poder fer-la realitat. El president, Dr. Salvador Giner, es dirigí al batlle de Barcelona en aquest sentit.

El 12 de novembre, M. Crusafont impartí una lliçó de dues hores de duració amb el títol *Història i moneda. La moneda catalana entre els segles XV i XVIII* en el curs de postgrau *Fons per als segles moderns: arxius i museus* que dirigeix la Dra. Eva Serra, del Departament d'Història Moderna de la Universitat de Barcelona.

El 10 de desembre el Dr. Antoni Pladevall, director de l'obra *Art gòtic a Catalunya*, que projecta editar Enciclopèdia Catalana, encarregà a X. Sanahuja Anguera la realització del capítol dedicat a la moneda catalana del temps del gòtic.

La SCEN s'adherí a la iniciativa de l'Institut de fer costat a Acció Cultural del País Valencià en les seves dificultats administratives per a la difusió de la televisió catalana. En aquest sentit, dirigí una circular a tots els socis demanant la seva col·laboració i signada pel president de l'Institut i el de la Societat. La resposta fou unànimement positiva, encara que després es deixà en suspens en trobar via un recurs presentat per l'entitat valenciana.

La Dra. Ferrer Mallol, presidenta de la Societat Històrico-Arqueològica, demanà al Dr. Crusafont de fer una ponència sobre la moneda en el congrés sobre Jaume I que es preveu fer a primers de l'any 2008.

A finals d'any, l'empresa Servicios Documentales Filatélicos y Numismáticos de Madrid encomanà al Dr. Crusafont la realització d'uns textos i descripcions sobre monedes, amb distribució de facsímils perfectament distingibles de les peces originals, a fi de fer-ne la difusió, en llengua catalana, al diari *El País*. La SCEN hi constarà com a assessora de la iniciativa. El president de l'Institut, Dr. Salvador Giner, hi farà una introducció.

D'altra banda el president de la SCEN ha anat concorrent a les reunions de la Comissió de Publicacions de l'Institut, com a representant de totes les Societats.

PREMIS I GUARDONS

El dia 12 de juny, per acord de l'Assemblea General de l'Associação Numismática Portuguesa, amb seu a Lisboa, s'atribuí al Dr. M. Crusafont i Sabater i a la Dra. Anna M. Balaguer el títol de Membres d'Honor d'aquella societat. En la carta d'exposició de motius que acompanya el diploma acreditatiu, el president de l'Associação, Amaro Rodrigues Garcia, fa referència al «notavel acervo de obras dedicadas à Ciência Numismática» i a la «disponibilidade para colaborar em todas as iniciativas promovidas pela Associação, sempre con trabalhos de elevado mérito.»

CONSULTES

A més de les nombroses consultes internes de la Societat, promogudes per membres de la SCEN que sovint proposen exemplars numismàtics de prou interès per ser estudiats i publicats a l'*Acta Numismàtica*, durant l'any 2007 també s'han atès consultes externes.

A primers de gener s'establí una col·laboració amb la firma Aureo, de Barcelona, per a documentar monedes dels seus fons.

El dia 11 de gener es facilità al Sr. Pere Boix, de Sabadell, i de cara a una publicació local, el text de la Dra. Eva Serra de presentació del Dr. Crusafont en el curs del lliurament del premi Tenacitat.

El dia 30 de gener s'atengué una consulta de la firma Martí Hervera referent a la malla de la blanca coronada de Joan I.

El dia 6 de febrer es trameté al Fitzwilliam Museum de Cambridge dues separates de la introducció a *Acta Numismàtica* que tracten del professor Philip Grierson, recentment traspasat i durant molts anys membre d'aquella prestigiosa institució anglesa.

El dia dotze de febrer s'atengué una consulta de la firma Aureo referent a un florí de Pere III amb marca inèdita S.

El 23 de març es donaren informacions al Sr. Deloncle de Perpinyà sobre exemplars comtals rossellonesos inèdits de Gerard II.

A partir del mes d'abril s'establí una col·laboració amb l'estudiós Jean Malbrunot, de Bonifacio (Còrsega), que conduí a la publicació conjuntament amb M. Crusafont de les troballes de moneda medieval catalana a Còrsega. Es publicà a la secció de Troballes Monetàries d'*Acta Numismàtica* 37.

Des del mes de juny s'establiren contactes de col·laboració i assessorament amb Sr. Emilio Trilla, de Palma de Mallorca, que conduïren a l'estudi de les sèries inèdites de ploms d'època romana a l'illa de Mallorca. El Sr. Trilla ha fet l'estudi d'aquest interessant material i apareix publicat a *Acta Numismàtica* 38.

El mes de juliol s'establiren convenis de col·laboració amb la Secció Numismàtica del Cercle Filatèlic i Numismàtic de Barcelona i amb la firma Aureo per a la cessió temporal de bibliografia de cara al *Catàleg general de la moneda catalana*.

El mes de setembre, la SCEN va atendre una petició de la Societat Catalana de Pedagogia, per a la cessió de models de fitxes del banc de dades de cara a un treball de tipus pràctic sobre història de la moneda.

També s'atengué una consulta de Jordi Salat sobre les monedes en circulació a l'època de Cristòfol Colom. A petició de Pilar Salmeron, responsable de l'Arxiu Històric de l'Hospital de la Santa Creu i Sant Pau, es va datar un document del segle XVII que mencionava equivalències monetàries entre escuts i rals castellans amb moneda catalana.

X. S. A.